

7. Avantgarda v Nizozemí. De Stijl. Van Doesburg na Bauhausu. Piet Zwart & Paul Schuitema a jejich vliv na profesionalizaci grafického designu v průmyslové praxi. H. N. Werkman a hot printing jako protipól profesionalizace designu.

- V rámci vývoje grafického designu stálo Nizozemí společně se Sovětským Ruskem a Německem v předních řadách avantgardy
- Nejpůvodnějším holandským příspěvkem bylo **dílo Pieta Zwarta**

PIETA ZWARTA (Černý)

Osobní značka:

P – iniciála

Černý čtverec – představuje statický tvar a plošnost potištěného papíru.

Průkopník modernismu – modernistická montáž.

Sám o sobě říkal že je **TYPOTEKT** (Typograf + Architekt) + designer.

Často používal **modrou**, **červenou**.

Byl vyškoleným architektem, věnoval se designu interiérů a nábytku + kritik v dané oblasti.

Byl **učněm H. P. Bergale** – amsterodamský designér – teoretik.

Ještě před ním byl **asistentem architekta Jana Wilse** (zakládající člen skupiny De Stijl)

Zde se dostal k tvorbě **hlavičkového papíru, reklam, značek**. Např. pro firmu vyrábějící pryžové podlahy (použil geometrické písmo).

Hlavičkový papír pro Jana Wilse – pomocí tiskových linek.

Od **Lisického** dostal výtisk poemy Pro Hlas (holandská verze – příběh o dvou čtvercích) Zwart na základě toho pochopil, jak navrhovat přímý design pomocí typografického materiálu a stal se v tomto ohledu jedničkou.

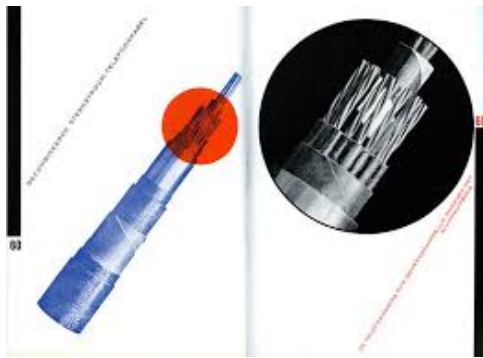
Ukázka příběhu o dvou čtvercích.

*Litery, ornamenty a tiskové linky
= vytvářeli hravé kompozice, slova běhala
nahoru a dolu, křížem krážem.*

- V průběhu let se posunul od typografie i k fotomontážím. Vždy ale dodržoval geometrii (kruhy, čtverce, ...) a pravoúhlé tvary.

- Text v katalogu pro NKF zarovnával diagonálně. Odkazoval tak na svého ducha architektury.

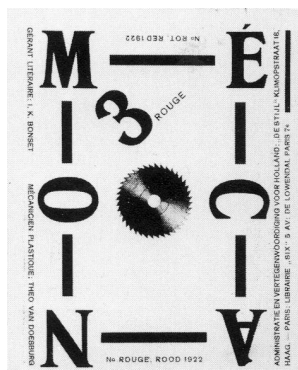

DE STIJL – UMĚLECKÉ A ARCHITEKTONICKÉ AVANTGARDNÍ HNUTÍ

- typická pro něj byla pravoúhlost (př. **MONDRIAN** – abstrakce, mřížky, linky)
- vytvářen časopis DESTIJL – nová grafická úprava – oddanost funkcionalismu
- různé návrhy zajímavě pojatých titulek
- např. text běžící vertikálně i horizontálně po okrajích listu, nutí diváka pootočit kruhové čtení a různé hraní si s typem, podobné zaměření jako bauhaus
- Holandský design byl geometrií zcela prostoupen

THEODOR VAN DOESBURG byl malířem, básníkem a architektem, také graficky upravoval časopis De Stijl a byl jejich tlumočníkem.

- Jeho striktně geometrická a typografická práce předznamenávala díla Bauhausu a Schwitterse
- Při svých cestách Evropou šířil své geometrické přesvědčení hnutí De Stijl a zvláště úrodné pole našel v Bauhausu, kde se seznámil s Gropiem
- Následující rok si ve Výmaru pronajal ateliér a nabízel studentům Bauhausu přednášky zdarma
 - Účinek na Bauhaus to mělo mocný a okamžitý na určitých plakátech se objevovalo geometrické písmo typické pro Van Doesburga, prospekt držící se Mondrianovi mřížky tvořené černými linkami

3. číslo ze 4 čísel dada časopisu Mécano od Van Doesburga. Toto číslo vyžadovalo kruhové čtení. Čemuž odkazuje i kotouč.

S Kate Steinitzem vydali Schwittersovu knih Strašák. Tištěna jen modře a šerveně. Čárové, ironické postscriptum (dodatek většinou za dopisem) hnutí dada.

WERKMANOVA + HOT PRINTING jeho tvorba se stávala především z knih vydaných v omezeném nákladu a spojeny s efemérními tisky.

- Síla a nepravidelnost zabarvení jsou výsměchem věnovaným profesionálním řemeslným standardům
- Werkman používal tiskařské litery abstraktně čistě jako tvary, které obklopoval barevnými plochami vytvořenými pomocí roztrhaných kusů papírů namočených do inkoustu
- Často tiskl bez tiskařského lisu, což nazýval „**HORKÝ TISK**“
- Jeho grafická invence se stala inspirací pro ostatní designery, kteří usilovali o sílu tvůrčího efektu
- Werkman byl na konci 2. SV popraven za provozování ilegální tiskárny

Po úmrtí **Van Doesburga a konci DeStijl** se nejvýznamnějším projevem holandské avantgardy staly obálky žurnálu *De 8 en Opbouw*, který ve 14denních intervalech vydávaly dvě skupiny architektů

- Jejich improvizované asambláže abecedy a obrazů vytištěné černou a přetištěné jednobarevným titulem jemuž dominovala číslice „**8**“ **kanonizovaly Schuitemův a Zwartův styl**

PAUL SCHUITEMA

- Navrhl pro **Berkela** (dodavatele vah) obchodní značku, kancelářské tiskoviny, reklamy brožury a katalogy
- V návrzích sledoval motto Kiljana „**použít minimální počet prostředků k maximálnímu účinku**“
- **Důkladné plánování a dovednosti rytců zabírali mnoho času**, což nebylo přímo úměrné k potřebám katalogů
- **r. 1939 vytvářel pro průmyslového designéra W. H. Gispena fotografie**

Pro zajímavost (navíc pro doplnění kontextu)

W. H. Gispen si sám navrhoval reklamní materiály a katalogy.

Nikdy nezaostával za mechanickou elegancí výrobků.

*Mezi jeho předměty patří např. **Telefonní budka PTT** na které použil vlastní mínuskové geometrické písmo. Ve stopách Arts & Crafts založil vlastní nakladatelství PTT*

PTT zpřístupnila nejnovější grafické postupy širší veřejnosti. Především poštovními známkami.

- První navrhl **Zwart a Kiljan** (Fotografická známka) 1932
- 1932 vytvořil poštovní známku **Paul Schuitema**

Piet Zwart (Navíc pro kontext)

Byl členem spolku Ring.

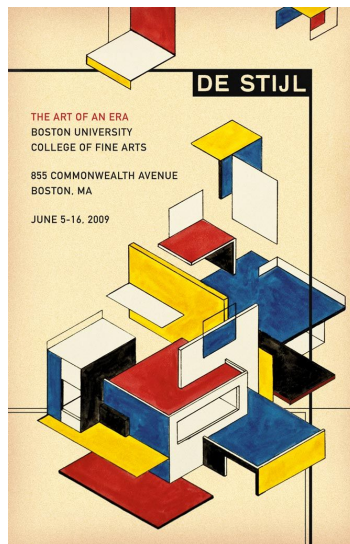
Dělal známky za použití fotografie (opět modrá, červená) pro Holandskou poštu PTT.

Dostal nabídku od Bauhausu, aby převzal grafické oddělení – odpřednášel pouze sérii přednášek.

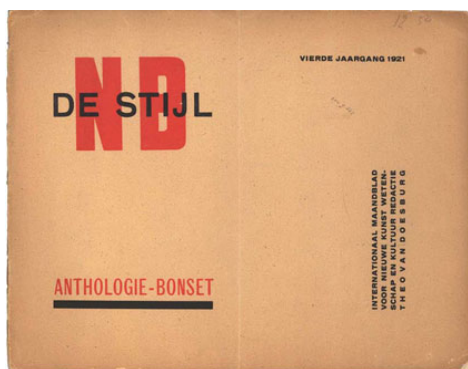
PIET ZWART – OSOBNÍ ZNAČKA 1924

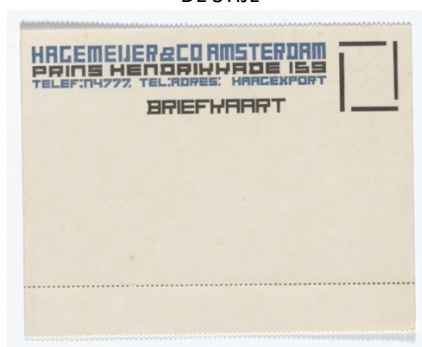
DE STIJL

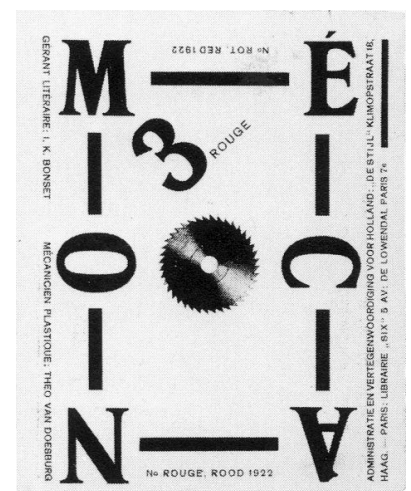
VILMOS HUSZAR – DE STIJL 1917

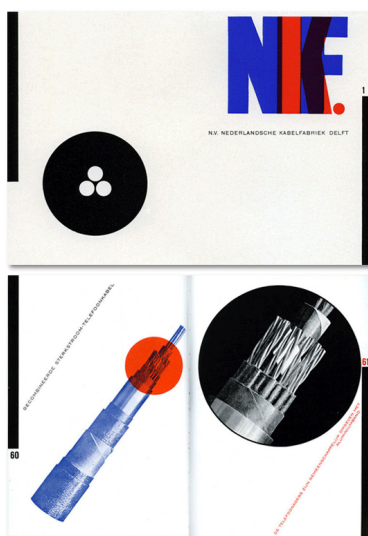
THEO VAN DOESBURG – LOGOTYP DE STIJL
1921

THEO VAN DOESBURG POSTCARD – 1919

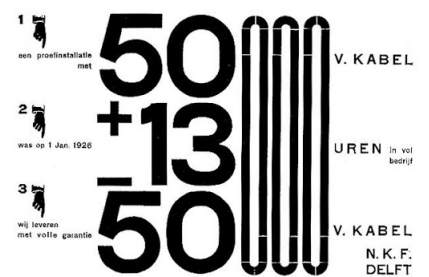
THEO VAN DOESBURG MECANO –
OBÁLKA ČASOPISU 1923

PIET ZWART – KATALOG NKF 1927-28

PIET ZWART – GUMOVÉ PODLAHY LOCO

REKLAMA NA KABELY:
TESTOVÁNY ZÁTĚŽÍ 20 000 VOLTŮ, PO
DOBU 3000 HODIN ATD.

AUTOR: PIET ZWART

PAUL SCHUIITEMA – VÁHY BERKEL

HENNY CAHN – BROŽURA NA TELEFONNÍ PŘÍSTROJ

H.N. WERKMAN – THE NEXT CALL Č. 9 ZADNÍ STRANA

H.N. WERKMAN ELMER – ŠČÍTACÍ STROJ, DIVADELNÍ HRA PLAKÁT

WILLEM GISPEN – LAMPY GISO

PIET ZWART – BAREVNÉ STRÁNKY BROŽURY HET BOEK VAN PPT